

Juhásznapokból alföldi seregszemle

A kiállításon a Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség 24 tenyésztője 52 juh és kecske tenyészállat csoportban mutatta be a szövetség tenyésztési programjában szereplő 13 juhajt és 2 kecskeajt. A bírálóbizottság a díjakat fajtánként és korcsoportonként ítélte oda a tenyésztőknek.

A kiállításon harmadik díjban részesült Hajnal János (Ballószög) suffolk növendékkos csoportjával és az Ónodi-Szűcs Kft. (Balmazújváros) ile de france növendékkos csoportjával.

Második díjat vitt haza Garai Tamás (Zók) suffolk jerke csoportjéért, Pap Cecília (Sümege) magyar parlagi gödölye csoportjéért és Stropek László (Bóihönye) suffolk jerke csoportjéért.

Első díjat érdemelt ki az Alföldi Garabonciás Kft. és a Hun Farm Kft. núbiai tenyészbak csoportjéért, valamint harmadik helyezést kapott az Alföldi Garabonciás Kft. és a Hun Farm Kft. núbiai tenyészbak csoportjéért.

Alföldi suta rackák a bemutatótéren

Id. Tóth Imre-vándordíj

A díjat Tóth Imre és felesége, valamint Kiss György, az MJKSZ termelési alelnöke adta át Sáfár Lászlónak (balra)

A Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség 10 éves jubileuma alkalmából alapított „Id. Tóth Imre” vándordíját (egy márványlapra helyezett ezüst gyümölcsöstál, amelyet néhai Tóth Imre miniszteri különdíjként kapott az 1941. évi

Országos Mezőgazdasági Kiállításon a juhtenyésztésben elért eredményeiért és a bemutatott tenyészállatokért) az idén az MJKSZ tenyésztésvezetőjének Sáfár Lászlónak ítélte oda, aki több évtizede dolgozik a juh törzskönyvezés területén.

Első díjban részesült az Anipharma-A Kft. (Békéscsaba) magyar merinó jerke csoportjéért; második díjat kapott a német húsmérinó anya és a tenyészkos csoportjéért, valamint harmadik díjat nyert német húsmérinó növendékkos csoportjával. Első díjban részesült a Golf-Szelid BT. (Dunapataj) lacaune jerke csoportjéért és harmadik díjat kapott lacaune növendékkos csoportjéért. Első díjat kapott Holló Mátyás (Uzód) magyar merinó növendékkos és berrichon jerke csoportjéért, valamint harmadik díjat nyert berrichon növendékkos csoportjával. Első helyezést ért el Sebők Mihály (Törtel) német feketefejű jerke csoportjéért, második díjban részesült német húsmérinó anya csoportjéért, és harmadik díjat kapott magyar merinó anya és tenyészkos csoportjéért. Első helyezést érdemelt ki Vad Andrea (Hódmezővásárhely) ile de france jerke csoportjéért és berrichon jerke csoportjéért, továbbá második díjat vitt haza ile de france növendékkos és berrichon növendékkos csoportjéért.

A Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség juhtenyésztési különdíját a békéscsabai Anipharma-A Kft. kapta német húsmérinó és magyar merinó tenyészállat csoportjáiért. A Merinó Szakbizottság különdíját Sebők Mihály törteli magántenyésztő vitte haza magyar merinó és német húsmérinó csoportjáiért.

Nem csak látványosság...

A tenyészállat kiállításról és bírálatról szólván érdemes idézni a Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség honlapjáról a mintegy mottóként megjelenített idézetet: „A juhtenyésztés sikere legnagyobb részt attól függ, hogy milyen tenyészállatot tartunk. Alaposan és körültekintően kell tehát kiválasztani mind az anyákat, mind a kosokat, mert azok minősége és termelőképessége a jövő ivadékokban öröklődik (Dr. Guoth Ernő: A kisgazda juhtenyésztése, 1947). Több mint két évtizede már annak, hogy a gondolatok folyamatosan testet öltenek a juhtenyésztők alföldi seregszemléjén. Ne feledjük, hogy eredendően a vásárhelyi juhásznapokból nőtt ki magát a ma már meghatározó jelentőségű rendezvény.

Idén a szokásosnál kevesebb tenyészállatot láthattunk, a tenyészállat bírálatot követően Hajduk Pétertől, a szövetség ügyvezető igazgatójától kérdeztük az okokat, s kértük fel a juh- és kecske kiállítás értékelésére.

– Összesen 24 tenyésztő hozta el az állatait, ami azt jelenti, hogy 52 csoportban 13 juh- és kecskeajt láthattak az érdeklődők – mondta Hajduk Péter. – Ennél általában több állatot szokás bemutatni, de sajnos a kényelv betegség rányomta bélyegét az idei kiállítás szervezésére. A megfigyelési körzetekből, vagy mentes

körzetekből nem tudtunk állatokat hozni, csak a védőkörzetből jöhettek, onnan, ahol szabadon mozoghatnak az állatok. A kiállítás összességében erős közepes színvonalúnak mondható. A körülményekhez képest azt lehet mondani, hogy jó színvonalú állatok vannak jelen. A tenyésztők igyekeztek minden fajtát úgy felkészíteni, hogy az kellőképpen reprezentálja a hazai tenyésztésben betöltött szerepét.

A kiállítást megelőző napon egy háromfős bíráló bizottság, – amelynek elnöke Földi Gyula mátranováki tenyésztőtársunk volt, aki az őshonos szakbizottság elnöke, tagja Nagy László egri tenyésztőtárs, a kecsketenyésztők tanácsának elnöke, illetve Kádas Antal régióvezető – a száz pontos bírálati rendszerben minden csoportot egyenként végigbírált. Ez alapján kiosztották az első, második és harmadik helyeket. A kiállítás nagydíjas tenyésztője Vad Andrea hódmezővásárhelyi tenyésztőtársunk lett. Ezt követően a rendezvény első napján volt a korcsoportok összevetése, illetve a fajta győztesek kiválasztása, amikor is az előző napon legmagasabb pontszámot kapó egyedek kerülnek újra a bírálók elé. Ez mindig nagy érdeklődés mellett zajlik, hiszen nem nélkülözi a látványos elemeket sem. Ekkor választják ki az adott fajta, illetve korcsoport győztesét. Itt láthatják

az érdeklődők a legszebb jekét, növendék kos, tenyészkoszt. Azon túlmenően, hogy mindez látványos show műsor, a legszebb állatok plusz pontjai beszámítanak a nagydíj, a szövetségi díjak és a szakbizottsági díjak odaítélésekor. Összességében elmondható, hogy jól felkészített állatokat hoztak a tenyésztők.

Az ügyvezető elmondta, hogy 23 juh-fajta és hat kecskefajta szerepel a szövetség tenyésztési programjában. A kiállításra most két fajtaival (núbiai és magyar parlagi) jelentek meg a kecsketenyésztők. L. Z.

A Húsjuh Szakbizottság különdíját Holló Mátyás uszodi tenyésztő érdemelte ki, a kiállításon bemutatott berrichon tenyészállataiért. A Tej Szakbizottság különdíját az Alföldi Garabonciás Kft. és a Hun Farm Kft. nyerte el a kiállításon bemutatott núbiai tenyészbakokért. Az Őshonos Szakbizottság különdíját a sümegei Pap Cecília érdemelte ki a kiállított magyar parlagi kecske csoportjáiért. Tóth Árpád iparművész különdíját – gravírozott „RÉVÉSZ” bicskát – Barna Ferenc hódmezővásárhelyi tenyésztőnek ítélte oda a bírálóbizottság. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara különdíját Holló Mátyás uszodi tenyésztőnek ítélte a bírálóbizottság. A Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar különdíját a Golf-Szelid BT. nyerte el lacaune csoportjáiért. Az AnimaXx-Premium Kft. 3 díjat ajánlott fel termékeiből. Az egyik díjat Holló Mátyás, a másik díjat az Anipharma-A Kft., a harmadik díjat pedig Sebők Mihály érdemelte ki.

Az RG Network Kft. különdíjában Vad Andrea hódmezővásárhelyi tenyésztő részesült.

Változást a jövedelmezőség hozhat

A juhászversenyből juhásztalálkozóvá vedlett hódmezővásárhelyi rendezvény mind a mai napig tömegeket vonz. Mozdulni is alig lehetett az idei hódmezővásárhelyi juhásznap helyszínein. Voltak kifejezetten szakmai – tenyészállat, körmözés, nyírás, technológiai ismertető – bemutatók és volt a nagyközönséget jobban érdeklő események, főzőverseny, pásztorkellékek kiállítása és mindenféle csecsebecskék vására. A jó hangulatot az sem árnyékolta be, hogy a juhások nem mindennek örültek, ami a közel múltban történt.

Az ilyenek megelőzésére az ünnepélyes megnyitón **Dani János** juhász elmondta a Pásztorfohászt. **Horn Péter** akadémikus, a juhszövetség elnöke reményét fejezte ki, hogy az időjárás és a piac kegyeibe fogadja a juhágazatot. A profesz-szor az idén Dabaiban járt és ígéretet tett tudóstársainak: „mindent megteszünk, hogy az új-zélandi és az ausztrál juhhús mellett magyar is legyen a csodálatos város piacán.”

Köszöntőjében **Bátor Árpád** a Juh Terméktanács elnöke elmondta, nem elég a juhások odaadó munkája az ágazat sikeréhez. Ehhez az EU és az állam támogatására is szükség van. Információi szerint, ami eddig kiderült a 2020-ig terjedő időszak támogatásáról kedvező: az anyajuhok normatív támogatására több jut, mint az előző időszakban. Ugyanakkor nem látják, hogy a vidékfejlesztési programból, annak környezetgazdálkodására szánt borítékjából, mi jut a juhászoknak. Ennek

A megnyitó díszvendégei a Pásztorfohászt hallgatják

az ágazatnak van a legnagyobb szerepe a környezetgazdálkodásban és résztvevői remélik, legalább ugyanakkora összegben tudnak hozzájutni az AKG-s pénzekhez, mint az előző időszakban. Erre már csak azért is szükség van, mert az a két év, ami kiesett számukra a programból, igen komoly likviditási gondokat okozhat.

Az elnök szólt az állami földek bérletéről is: „Nincs gondunk azzal, ha új szereplők jönnek a juhászatba, sőt fontos, hogy minél több embert be tudjunk vonni, de úgy gondoljuk, az nem lehet cél, hogy akik eddig juhot tartottak kiessenek. Ahhoz, hogy az új vállalkozók a pályázaton nyerjenek, szerintem nem elég a szándék, azt is

figyelembe kell venni, hogy az új pályázóknál megvannak-e azok a feltételek – fejlesztések, állatok, telepek –, amik bizonyítják, hogy nemcsak szándékoznak juhászodni, hanem képesek is rá.”

Horváth József, a Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kara dékánja az oktatás szerepéről beszélt köszöntőjében. Véleménye szerint az egyetem azzal tud ennek sikeréhez hozzájárulni, ha megfelelő képzést, továbbképzést alakít ki és színvonalas szaktanácsadói rendszert működtet. Tavaly a Magyar Juh- és Kecsketenyésztők Szövetsége által elindított és 3 egyetemen megvalósított juhászképzés lehetőség volt sokak számára a felzárkó-

Fajtabemutató

„Álmom a tanya, állatok hada”

– A férjem gyerekkori álma volt, hogy állattenyésztő legyen, a juhtartás vonzotta, így a családi gazdaságunk tulajdonképpen egy gyerekkori álmom megvalósulása – mondta el lapunknak **Vad Andrea**, a kiállítás nagydíjas juhtenyésztője. A családi gazdaságukat négy évvel ezelőtt, 2012-ben alapították és az ösöktől örökölt állatszereteten és tapasztalatokon túl, szinte a nulláról indultak. Még abban az évben vettek egy tanyát Hódmezővásárhelyen, majd földeket hozzá, és az induló állományt.

– Két fajtát tenyésztünk, berrichon du chert és ile de france-t. Az induló állományunk ile de france egyedeit magyar tenyésztőktől, míg a berrichonokat Szlovákiából vettük és ezeket tenyésztjük tovább. Az állományunk jelenleg 75-80 nőivarú egyedből áll fajtánként. Aki egyébként törzselláttal foglalkozik, az 150 anyánál nemigen tart többet, ez az a nagyság, ami még éppen átlátható. Persze vannak ennél nagyobb tenyészetek is, de azok nem családi vállalkozásban csinálják. Nálunk egy alkalmazott van, hiszen mind a ketten dolgozunk, a családi gazdaságunk a hobbink-teszi hozzá **Barna Miklós**, családőfő, aki nem mellesleg a Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség régióvezetője is.

– Már törzstenyészet vagyunk, és a célunk továbbra is az, hogy első osztályú tenyészállatokat állítsunk elő. Egy törzsellomány fenntartása és fejlesztése szakmai kihívás, ezért is döntöttünk emellett. Csak tenyészállatokat adunk el, vágóba nem is értékesítünk. Az elsődleges piacunk Magyarország, de Romániába is több tenyészállatunk került már. Szerencsésen választottuk meg a tenyésztett fajtáinkat, hiszen hústípusúakat tartunk, aminek van piaca. Egy árutermelőnek, akinek fontos, hogy szép

A kiállítás nagydíjas berrichon du cher jerke csoportja

zázhoz. A szakma visszaigazolta létjogosultságát, ezért az idén is megszervezik.

A juhásztalálkozót **Román István**, a Földművelésügyi Minisztérium agrárszakképzésért felelős helyettes államtitkára nyitotta meg. Mint mondta: a '90-es években a juhágazat szenvedte el a legnagyobb veszteségeket. A korábbi 2 milliós juhállomány 1995-re a felére csökkent. A mélypont 20 éve következett be, amikor az anyajuh állomány mindössze 720-740 ezer volt. Jelenleg 900 ezer anyajuhot tartunk nyilván a statisztikában, az adottságok azonban akár 1,2 millió anyajuh tartásához is megfelelnek.

A juhágazat szerepéről szólva hangsúlyozta: jelentőségét a minisztérium különösen a munkahelyteremtésben, a vidéki munkaerő foglalkoztatásában, helyben tartásában és az ökoszisztéma megőrzésében tartja nagyra. Az ágazat a biztonságos élelmiszerek előállításával jelentősen hozzájárulhat az egészség táplálkozásához. A legelők természetes karbantartásával csökkenthetők az allergiás megbetegedések.

A minisztériumnak kiemelkedő szerepe van az agrárképzés újjászervezésében, az utánpótlás kialakításában. Egyre kevesebb fiatal jelentkezik szakképzésre. Kormány-

zati tervek szerint nő az ösztöndíjas képzésben elsajátítható szakok száma. A hiányszakmákra jelentkezők 10-30 ezer forint ösztöndíjat kaphatnak tanulmányi eredménytől függően. Igazi változást az hozhat, ha jövedelmezők lesznek ezek az ágazatok.

A tenyészállat bemutatókat a Magyar Juh- és Kecsketenyésztők Szövetség azért szervezi, hogy segítsék a juhtartókat a fajta megválasztásában, abban, hogy milyen fajtaival milyen tulajdonságot tud javítani, mi szolgálja leginkább céljaik elérését, például a szaporaságban, a báránynevelő képességben, a húsformák javításában. →

A kiállítás nagydíját **Vad Andrea** hódmezővásárhelyi tenyésztő érdemelte ki ile de france és berrichon tenyészállataiért. A díjat férjével, **Barna Miklóssal** vették át **Antal Gábortól**

báránya legyen, annak hústípusú kos kell az állományára, így meg tudja kérni az árát a felvásárlónál – mondja **Andrea**.

– Mi inkább tenyészkosokat értékesítünk – veszi át a szót a férje-, de tenyészjerkére is volna kereslet, ám abból mi csak minimálisat adunk el.

Kérdésemre válaszolva elmondták, míg nyáron legelőkertekben legeltetnek, addig télen a saját, illetve szíveségi szántójukon természetesen gabonából készített szalastakarmányt adják az állatoknak, a szemestakarmányt pedig megveszik. A szomszéddal például egyfajta szimbiózisban élnek, hiszen neki 6 hektár diósa van, és amíg le nem hull a dió, szeptember elejéig, addig ott legeltetik a juhot. Ez mindenkinek praktikus: a szomszédnak nem kell kaszálnia, a juhok pedig egy bekerített területen tudnak zöld fűvet legelni. Tovább fejleszteni azonban már nem tudnak, a lehetőségeik ekkora állományt képesek eltartani.

– Büszkék vagyunk az idei nagydíjunkra, hiszen két egymást követő évben ugyanaz a tenyésztő még nem vihette haza az Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok juhtenyésztési nagydíját. Ez is azt bizonyítja számunkra, hogy jó úton indultunk el, jó irányba haladunk – mondta végül **Vad Andrea**.

NEMES-TÁBORI ANNA

→ Változik a divat. Tíz-tizenöt éve a merinó-korszakot követően a suffolk vált kereset-té. Ennek az volt az oka, hogy néhány tenyésztő nagyon komolyan, színvonalas-an kezdett ezzel a fajtaival foglalkozni. Tenyészállataik rendre elkelték, eredményeiket a juhtartók kihasználták. Ma már a Magyarországon tenyésztett francia fajták a keresettebbek.

Ez derült ki azon az idei fajtabemutatón, amit *Barna Miklós*, a Magyar Juh- és Kecsketenyésztők Szövetség régióvezetője vezényelt le. Összesen 14 fajtaról mondott rövid ismertetőt, kiemelve melyik milyen körülmények közé ajánlható. Az őshonos – veszélyeztetett – fajták között bemutatták az alföldi suta rackát. A hódmezővásárhelyi Barna családnak generációkra visszamenő a kötődése ehhez a fajtahoz. Barna Miklós nagyapja – Barna István – az 1948. évi OMÉK-on díjat nyert a suta rackákkal. Ezt követően csaknem kipusztult. Miklós apja Barna Ferenc kutatta fel az utolsó egyedeket és kezdett hozzá szaporításukhoz. A juhászok subája suta racka gerez-néből készült, és nem sokára ismét abból készülhet...

A korszerű fajták közül kettőt, az ile de france és a berrichon du cher francia fajtákat nagyra értékelte az úri. *Vad Andrea* ezek tenyésztőjeként nyerte el tavaly és az idén is az Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok juhtenyésztési nagydíját. „A párommal tudatosan építettük fel hódmezővásárhelyi tanyánkban, hogyan lehet ilyen sikereket elérni. Azért ezekkel a fajtákkal kezdtünk foglalkozni, mert a piaci követelményeket ezekkel lehet legjobban

Péter László főzömester Hajduk Pétertől a Magyar Juh- és Kecsketenyésztők Szövetsége ügyvezető igazgatójától vehette át az első díjat

kielégíteni. Ezeknél a francia fajta-nál nincs akklimatizációs probléma, jó a tejtermelésük, szezonon kívül is üzethetők, nagyon szaporák és jó húsformákat mutatnak bárányaik. Ezért befejező kosoknak alkalmasak.”

A juhágazat kitörési pontjairól a szakmai képviselői nagyjából megegyeznek abban, hogy közülük a legfontosabb a lehetőségek kihasználása, a szak tudás és a marketing. Ez utóbbi leglényegesebb eleme évtizedek óta a hódmezővásárhelyi birkapörkölt-főző verseny. A szövetség ezt úgy hirdeti meg, hogy: „Juh- és kecsketermékekből helyszínen készült ételek főzőversenye”, mégis rendre csak birkapörkölt rotyog a 8-10 bográcsban.

Magyarországon 20 dekagramm birkahúst fogyaszt egy fő átlagosan évente, volna tehát minek növekednie. Csakhogy a magyar nem szereti a birkahúst. *Görbe Emánuel* a főzőverseny egyik zsűritagja véleménye szerint sokan azért tartózkodnak tőle, mert fagygyútartalma miatt jellegzetes íze van. Aki viszont szereti, keresi. A pörkölt ősrégi magyaros étel. Egyszerűen elkészíthető, nem kellene hozzá különleges fűszerek csak só, bors és paprika. A zsűritagok nem igazán szeretik, ha valaki belecseppent egy kis ízesítőt, mert a juh-hús jellegzetes ízét keresik a pörköltben. A hagyma nem fűszer, hanem ízesítő anyag, legfeljebb egy kis köménnyel indokolt karakteristikusabbá tenni az ételt. A pörkölt főzésénél türelmesnek kell lennie. Ez nem készíthető el félóra alatt, lassan kell főzni, nem szabad forralni. Fontosak az arányok. Semmiből nem jó a túl sok, sem a túl kevés. Inkább kétszer ízesítsen a főzömester, hogy elérje az elvárható ízt. Fon-

tos, hogy a pörkölt többéves birka húsból, minden testrészének felhasználásával készüljön.

A gond az, hogy sokan nem ismerik a juhhúst, nem tudják, hogy nemcsak pörköltnek, hanem, különösen a báránnyús, sültve, és levesnek is kiváló. Több ilyen rendezvényre lenne szükség. *Dudás János* a zsűritag hozzátesszi: nem segítette a hagyományos ételek újbóli feltalálását az sem, hogy az egész világon, közte hazánkban is, elterjedtek a hot-dogok, a hamburgerek, ezek a könnyen elkészíthető, hatalmas marketing munkával ajánlott hitvány élelmiszerek. Igen kedvező volna, ha több, hagyományt teremtő országos birkapörkölt-főző versenyt hirdetnének meg.

A birkapörkölt-főző versenyt *Péter László* kiskunhalasi juhász nyerte. A második *Nemcsák János*, a harmadik *Nagy Gábor* lett. A Magyar Mezőgazdaság Kft. különdíját *Dani György* és *Dani János* kapta. *Péter László* az idén 14. alkalommal került dobogós helyre a hagyományos hódmezővásárhelyi birkapörkölt-főző versenyen. Legtöbbször I. díjat kapott, csak kétszer lett második. Véleménye szerint ahhoz, hogy valaki jó birkapörköltet főzön, ismerni kell az alapanyagot. Aki tenyészt is a juhot, jobban ismeri annál, aki csak vásárolja. „En is tenyésztő vagyok, merinó anyajuh állományom ma már nem sok, csak 150, de valamikor 300 volt, 75 éves vagyok, már csak ennyit bírok. Ha máshonnan veszek is, ránézek, már a mozgásából látom milyen az a birka. A főzést nem hagyom abba, több mint 10 éve szinte hetente főzök pörköltet lakodal-makra.”

GYULAI GYÖRGY

Nyolc fajtacsoport, tizenkilenc díjazott

Az ország minden tájáról 18 kiállító 54 kiállított csoporttal, illetve hibriddel vett részt, így 8 fajtacsoportban összesen 19 kategóriadíjat, valamint 1 nagydíjat adtak át. A bemutatott csoportokat Mihók Sándor, Bögréné Bodrogi Gabriella, Látits Miklós és Benk Ákos értékelte.

A tojótipusú tyúk fajtacsoportban harmadik helyezést ért el a Bábolna Tetra Kft. Harco tyúk fajtájával, osztott második helyezést vitt haza a Bábolna Tetra Kft. Blanca tyúk fajtájával és a Bábolna Agrária Kft. Hy Line brown tyúk fajtájával, első helyezést pedig a Bábolna Tetra Kft. kapott Tetra SL tyúk fajtájáért. A kettőshasznosítású tyúk fajtacsoport első helyét a kiskunfélegyházi Aviform Baromfikereskedelmi Iroda érde-melte ki FARM tyúk szülőpár csoportjával. A hústípusú tyúk fajtacsoport harmadik helyén a Bábolna Tetra Kft. Tetra HB Color szülőpár csoportjával végzett, a második és első díjat pedig a kiskunfélegyházi Aviform Baromfikereskedelmi Iroda vitte haza Hub-bard Flex szülőpár csoportjával és Redbro

szülőpár csoportjával. Az őshonos tyúk fajtacsoport első helyét a gödöllői Haszonál-lat és Génmegőrzési Központ foglyszínű magyar tyúk csoportjával érdemelte ki, a második és első helyezést a hódmezővá-sárhelyi Szegedi Tudományegyetem Tan-gazdaság Kft. vitte haza kendermagos erdélyi kopasznyakú tyúk csoportjával és kendermagos magyar tyúk csoportjával. Az egyéb őshonos és régen honosult baromfi fajták kategória második és első helyén a gödöllői Haszonállat és Génmegőrzési Kö-zpont végzett a rézpulyka csoportjával és tarka magyar kacsacsoportjával. A pulyka fajtacsoport győztese a szarvasi Gallicoop Zrt. lett a Hybrid Converter végtermék cso-portjával.

A lúd fajtacsoport mindhárom helyezé-sét a jászszentlászlói Integrál Group Kft. érdemelte ki. Harmadik helyen a Bábolnai Szürke Landesi lúd végtermék csoportja, második helyen a Bábolnai Szürke Landesi lúd tenyész-növendék csoportja, első helyen pedig a Bábolnai Szürke Landesi lúd szülőpár csoportja végzett. A kacsacsoport második helyét a gyulai Munká-csy Táp Kft. érdemelte ki Cherry Valley szülőpár növendék csoportjával, míg a kategória győztese a jászszentlászlói Integ-rál Group Kft. lett a Grimaud Hytop 95 cso-portjával.

A hódmezővásárhelyi Szegedi Tuda-mányegyetem Mezőgazdasági Kar különdíját *Nagy Andrásné* mártélyi baromfi tenyésztő kapta kiállított gyöngytyúk cso-portjáért.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara baromfi tenyésztési különdíját a Bábolna Tetra Kft. kapta a kiállításon bemutatott győztes és helyezett csoportjaiért.

Sófalvy Ferenc-vándordíj

A Szegedi Tudományegyetem Mezőgaz-dasági Kar 2014 évben a baromfitenyész-tés területén végzett kiemelkedő oktatási, kutatási, továbbá fajta nemesítési és fajta fenntartási tevékenység elismerésére Sófalvy Ferenc-vándordíjat alapított.

A vándordíj egy gránit kocka talapza-ton álló bronz körplasztika, mely egy ken-dermagos kakast ábrázol. A vándordíj mellett minden kitüntetett egy 10 cm átmérőjű bronz plakettet is kap, mely néhai Sófalvy Ferenc arcképét ábrázolja.

A díj alapító okirat szerinti odaítéléséről három tagú kuratórium dönt. az idén Sza-lay István kapta.

Szalay István 1955-ben született, egye-temi tanulmányait az ELTE TTK-n végezte, ahol 1979-ben biológus diplomát, majd 1990-ben a mezőgazdasági tudomány kandidátusa fokozatot szerzett. Szakmai munkáját a bábolnai Mezőgazdasági Kombinátnál kezdte tenyésztőként, majd 1980-tól a különböző neven működő Kisállattenyésztési Kutatóintézet (KÁTKI) főállású munkatársa Gödöllőn. 1990-től osztályvezető, 1991-től megbízott igazga-tó, 1992-2000-ig pedig igazgató. 2002-2005 között a KÁTKI Agrárökológiai és Génmegőrzési Osztály tudományos osz-

A díjat Horváth József, a Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar dékánja, valamint özvegy Sófalvy Ferencné adta át Szalay Istvánnak (balra)

tályvezetője, 2006-2010 között az Állatte-nyésztési és Takarmányozási Kutatóinté-zet főigazgató-helyettese.

Szalay István a magyar baromfi gén-mentés, génbank létrehozása és fenntartá-sa területén vált hazai és nemzetközi szak-tekintéllyé. Nagy szerepe volt számos hazai baromfifajta önálló bejelentésében, régi magyar fajták in situ génbanki fenntar-tásában. Munkássága kiterjedt a magyar baromfi genetikai alapoknak, hungarikum

termékek előállítására történő felhasználá-sával kapcsolatos kutatásokra, valamint az ökológiai baromfitartás fejlesztésére is. Tenyésztésvezetőként és kutatóként óriási szerepet vállalt a magyar baromfinak a szegénység csökkentése érdekében törté-nő nemzetközi hasznosításában is. Kutatá-si eredményeit rendszeresen publikálja, több szakkönyv szerzője, elsősorban a génmegőrzés területén végzett oktatási tevékenysége is figyelemreméltó.

„Kukori és Kotkoda”, meg liba-e a kacska?

Arról, hogy bármilyen baromfi hozza a tenyésztő által garantált produktumot, ahhoz jól kell ismerni az adott fajta jellemzőit. Erről érkezett Benk Ákos adjunktus, a XXII. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok egyik programjában. Már amikor hagyták szóhoz jutni. De tanulni sosem késő! Sem illetet, sem pedig azt, hogy éppen milyen állatkát simogathatunk...

Benk Ákos, éppen az intenzíven és a hagyományosan tartott tyúkfajták jellemzőiről szolt az érdeklődő látogatók előtt. A Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Karának adjunktusa arról is szót ejtett, mire kell odafigyelniük a baromfitartóknak, hogy a fajtajelleget a leg hatékonyabban érik el, úgy a fajtatiszta, mint a hibrid állományuknál. Példaként említette: sokan abba a tévedésbe esnek, hogy fehér brojler csirkét állítanak be tanyára, pedig ez egyáltalán nem erre a tartási formára kitenyésztett fajta. Tanyára a vörös tollú hibridek valók, nem pedig az ilyen zárt, intenzív tartásra kifejlesztett csirkék – mondta. Így aztán, ő is gyakorta találkozik olyan gazdával, aki arról kesereg, hiába vett hústípusú csirkét, mégsem hozza a várt

Benk Ákos adjunktus, a baromfi fajtabemutatóra hívta fel a figyelmet, tudni kell, mit, hol és milyen körülmények között lehet tartani gazdaságosan

eredményt. Benk doktor határozottan rámutatott, nem is szabad a háztáji gazdaságban elvárni ezektől a haszonállatoktól azt, amit számukra, az intenzív tartási körülményekhez dolgoztak ki a tenyésztőcégek, akik kifejezetten erre alapozva garantálják a fajták jellemzőit.

Aztán arról kérdeztem Benk Ákost, megítélése szerint milyen ma Magyarországon a baromfitartási kedv. Jó és tisztelet a tartóknak – válaszolta, hogy ebben a nehéz gazdasági környezetben is megállják a helyüket. Úgy gondolom, néhány cég ma is világszínvonalon termel, a kisebb gazdálkodók pedig tanulhatnak a nagyok bemutatóiból, és átvehetik a technológiájukat, hiszen tanulni sosem késő, és soha sem szégyen!

En ezt az elvet látom érvényesülni, amikor a város kisiskolásai, éppen arról vitáznak a sátorban, libát, avagy kacsát simogatnak éppen.

Még szerencse, hogy a figyelmes rendezők – talán éppen ilyen kérdések eldöntésére is gondolva –, kitették a táblát, milyen pelyhes kismadarak tűrik a gyermeki szeretet e megnyilvánulási formáját nyitástól, zárásig...

RÉVÉSZ JÁNOS

Baromfi árverés: elkelt!

Amennyiben baromfi vásárlásra adnánk a fejünket, nem mindegy milyen célból, honnan, hogyan, és mennyiért vásároljuk e tetszetős és hasznos állatokat. A hódmezővásárhelyi kiállítás utolsó napjára tartogatták a szervezők a – számomra meglepően – nagy érdeklődés mellett zajló eseményt. Még a meleg idő sem szegte kedvét az érdeklődőknek, közel háromszáz különböző fajtájú tyúk, lúd, kacska és pulyka került kalapács alá. Miután az érdeklődők az egyedi adatlapokról és az árverési katalógusból tájékozódhattak az egyes állatok tulajdonságairól, teljesítményéről, és megtekinthették az állatokat, kezdetét vette az árverés. Licitálni a műtárgyárverésekhez hasonlóan az ezer forintba kerülő, számozott tárcsa felemelésével lehetett. A licitek egymást érték, a hozzáértők pedig nem voltak restek mélyen a zsebükbe nyúlni kedvencükért.

Szemmel láthatóan nem csak az jelentette az izgalmat, hogy kinek a tulajdonába kerül a vágyott baromfi, hanem az is, miként. Egy fiatalember rezzenéstelen arcával tartotta magasba tárcsáját, nem nézett a környezetében lévőkre, eltökéltsége kirajzolódott az arcára. Mások inkább izgalmas társasjátéknak tekintették a licitet, amibe szívesen bevonták gyerekeiket is. Had érezze a tyúkudivar jövődöbéli ifjú

Hús megvásárolt tárcsa jelezte, izgalmas árverésre számíthatunk

gazdája magáénak a kalapács által leütött dicsőséget. Egyeseket olyannyira kapott el a licit heve, hogy maguk sem tudták éppen fent, vagy lent kellene tartaniuk tárcsájukat. „Kapósak a kopasznyakúak” – kommentálta az árverésvezető a kikiáltási ár kétszereséért elkelt erdélyi kopasznyakú fehér és kendermagos tyúkok népszerűségét. Mellettük a régi kárpát-medencében honos baromfik – tyúkok, kacsák,

ludak, pulykák – sem maradtak tenyésztőiknél, hamar és jó áron kerültek új gazdáikhoz. Néhány el nem kelt tétel ellenére sikeresnek volt nevezhető az árverés.

Egyesek a baromfiudvaruk színesítését, mások gyűjteményük bővítését, míg néhányan a már meglévő állományuk genetikai frissítését oldották meg sikeresen a hódmezővásárhelyi liciten.

VINICZAI SÁNDOR

Az Integrál-Group kapta a nagydíjat

Hízott liba és kacska termeltetéssel foglalkozik integrátorként az Integrál-Group Kft., amely a XXII. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napokon a baromfi nagydíj nyertese lett. A hódmezővásárhelyi eseményen a cég ügyvezetője, Vajda

A bírálóbizottság egybehangzó véleménye szerint, a baromfi kiállítás nagydíját a jászszentlászlói Integrál Group Kft. kapta a kiállított Szürke Landesi lúd csoportjaiért. A díjat Vajda Tamás ügyvezető (balra) vette át Mihók Sándortól

da Tamás azonban lapunknak elmondta: az elismerést mégsem ezért, hanem a tenyésztési munkáért ítélte oda a bizottság. Az Integrál-Group ugyanis 2009 óta foglalkozik lúddenyésztéssel, egyben tulajdonosa a bábolnai szürke landes állományoknak.

Vajda Tamás a díj átvétele után úgy értékelte: „az elismerést egy csapat kapta, hiszen a díjazott teljesítmény mögött sok ember kitartó munkája van. Mindenképpen nagy öröm egy ilyen nagydíj, és további munkára sarkallja az embert.”

Az ügyvezető röviden értékelte lapunknak a lúdagazat helyzetét is, és elmondta: az orosz embargó nem fejtett ki katasztrofális hatást a szereplőkre, hiszen a hízott liba és az ebből készült termékek prémium kategóriának számítanak, ezeket pedig Oroszországban is egy szűk vásárlói réteg keresi.

A jövőt illetően Vajda Tamás kifejtette: a mostani nagydíj után is a tenyésztői munka folytatása következik. Az Integrál-Group azonban a hazai lúdagazat kiemelt szereplőjeként, és integrátorként ennél is tovább menne: „jó lenne a hazai lúdagazat szereplőit összefogni. A libamáj hungarikum, ehhez pedig fontos lenne az állami segítség. Az ilyen támogatáshoz azonban egy egységes ágazat, összefogás kell” – fogalmazott az ügyvezető.

BRAUNMÜLLER LAJOS

FÉLT a fogyasztókért

A Funkcionális Élelmiszerlánc Terméktanács (FÉLT) ugyan tavaly ősszel alakult meg hivatalosan, de a megalakítás gondolata sokkal korábbi keltezésű. Süth Miklóst, a FÉLT elnökét évek óta foglalkoztatta, hogy a nagy hozzáadott értéket teremtő élelmiszerek előállításában élen járó élelmiszer-ipari vállalkozásokat egy érdekképviseleti szervezetben tömörítse. Azért is gondolt erre, mert ő maga is egy olyan sütőipari cég – nevezetesen a Fornetti Kft. – stratégiai igazgatója, amelynek 28 országban 2500 üzlete működik. Szerinte a hasonló cégek összefogásával nagy dolgok születhetnének.

A terméktanács megalakulásának körülményei, mondhatni szimbolikusak voltak, mert két alapvető helyen fogalmazódott meg annak az igénye, hogy egy olyan szervezetet kellene létrehozni, amely azokat tömöríti, akik hasonlóan gondolkodnak az élelmiszerláncról és az élelmiszer-előállítás felelősségéről. E gondolkodás közepontjában a fogyasztó áll, őket kell úgy kiszolgálni, hogy élelmiszer-biztonsági, -higiéniai és egészségügyi szempontból biztonságban legyenek, már csak azért is, mert minden ember egyben fogyasztó is, kezdte mondandóját az elnök.

E helyszínek egyike a Debreceni Egyetem volt, ahol az egészséges életmód és szemlélet mögött az élelmiszer előállításához való kötődés megkérdőjelezhetetlen, hiszen számos karon foglalkoznak ezzel a sokszínű tudománnyal, az oktatásával annak érdekében, hogy az élelmiszerlánc megfelelően szabályozott keretek között működjön. A másik helyszín a Fornetti Kft. volt, ahol a vállalkozói szféra találkozik. E cégek képviselőiben is megfogalmazódott, hogy azokat a termékeket kellene egyre nagyobb mennyiségben előállítani, amelyek a fogyasztók fizikai és mentális egészségéhez hozzáadott értéket is hordoznak, illetve a környezet fenntarthatóságát és a hagyományokat is őrzik. Nem elegendő, hogy az adott termék kiváló minőségű és ízletes, hanem tartalmazzon olyan plusz értéket is, amellyel az ember egészségének megőrzése hosszabb idejűvé válik, megőrzi az ember fizikális állapotát, biztosítja az egészséges öregkort. Nos, ilyen kritériumok alapján keresték meg a partnereket, és találták meg azt a csaknem negyven céget, amelyekkel a FÉLT megtarthatta alakuló ülését a Földművelésügyi Minisztériumban. Az ünnepélyes megalakulást tavaly májusban tartották, a bejegyzését jóváhagyó cégbírársági határozat az év őszére született meg.

A „funkcionális” szó a „felelősség” szó-

Süth Miklós: a FÉLT taglétszáma folyamatosan nő

val is helyettesíthető volna, mert jelzi, hogy a terméktanács tagjai felelősségteljesen gondolkodnak. Maga a funkcionális élelmiszerlánc azonban ebben az esetben nem a megszokott fogalmat takarja. Van a funkcionális élelmiszer, amelyről tudjuk, hogy egészségügyi hatással rendelkezik, ám a terméktanács esetében többről van szó. Az elnök azt hangsúlyozza, hogy a jó élelmiszernek biztos, hogy vannak jó egészségügyi hatásai, s ebből adódóan olyan láncot építenek fel, amelyben a plusz értékek mellett a „természetesen funkcionális” értékek is jelen vannak, vagyis a funkcionális élelmiszer ebben a láncban az egyik fontos alkotóelemként van jelen, de nem kizárólagosan. Gondoljunk a gyümölcsökre, a zöldségekre, azok természetes, de az egészséget megőrző vagy javító alkotóelemeire. Ha ezeket az értékeket az élelmiszer gyártása közben csökkentjük, akkor az adott termék sokat veszít az értékéből.

A terméktanács által képviselt élelmiszerláncban helye van a biotermékeknek, a

→ környezettudatos, a manufaktúráis termékeknek. A termékutóbból az ipari előállításokat sem zárják ki, hiszen a termék nem attól jó vagy rossz, hogy nagyüzemi vagy kisüzemi környezetben készült, hanem attól, hogy kellő odafigyeléssel válogatják meg az alapanyagokat, és kellő körültekintéssel dolgozzák fel és juttatják el a fogyasztóhoz. A FÉLT a plusz odafigyelést és a plusz értéket szeretné a funkcionális élelmiszerlánc kifejezésben megjeleníteni, és azzal is, hogy a FÉLT mozaiksóból az következik, hogy a tagok féltik a bolygót, a környezetünket, a fogyasztó egészségét – és tesznek is a védelmük, a megőrzésük érdekében. Amikor szóba hozom, hogy nem volna-e egyszerűbb egészséges élelmiszerről beszélni, akkor az elnök vitába

A Fornetti szilvás papucsja hozzáadott értékkel bír

száll. Minden forgalomba hozott élelmiszernek egészségesnek kell lennie, mert különben nem hozható forgalomba, jelentette ki Süth Miklós. Ebből adódóan a hozzáadott értéket, a kellő odafigyelést és a szemléletet, a láncszerű felelősséget kell hangsúlyozni a FÉLT esetében.

A termékutóbban az elmúlt hónapokban kétszer hívták össze a közgyűlést. A szervezeti, működési alapszabály szerint két elnökkel (Süth Miklós mellett Nábrádi András a társelnök), egy elnökhelyetessel (Bodrogai Ferenc, a Forest papír tulajdonosa) működik a termékutóbb. A vezetőség felállításából is kitűnik, hogy a tudomány, a vállalkozói szféra, a közigazgatás és a fogyasztók képviselője együtt dolgozik. Ahhoz, hogy a termékutóbb munkája hiteles legyen, szükség van egy tudományos háttérintézményre, s ez az intézmény a Debreceni Egyetem. A negyven alapítóhoz további húsz cég csatlakozott az elmúlt két közgyűlésen.

A hazai élelmiszeripar nem most írja történelme arany oldalait. A termékutóbb arra törekszik, hogy a tagjai számára piacot épít-

sen. Ez egyedülálló Magyarországon, mert a piacnak ez a szegmense – nevezetesen a funkcionális élelmiszerláncban előállított termékekről van szó – még marginális. Ennek ellenére a FÉLT nincs légüres térben, hiszen a fogyasztók egészségtudatos szemlélete, életfelfogása egyre jobban terjed. Az információgyűjtéssel az emberek egyre jobban odafigyelnek az egészséges táplálkozásra, és ma már az élelmiszerek megválasztása is központi kérdéssé válik. De nemcsak az emberek szemléletében kell változásokot elérni, hanem abban a közgondolkodásban is, amely a hazai agrárgazdaság egészére vonatkozik. A termékutóbb – ha úgy tetszik – olyan programot tűzött a zászlajára, amellyel az egész magyar agrár-élelmiszer ágazat termelési szerkezetét megújulhat. Az ország agráradottságai közismerten kedveznek a nem tömegtermelésű alapanyagok előállításának, amelyeknek a minősége kimagasló. Az ebből előállított élelmiszerekre a világpiac is vevő, így komoly érték teremthető, ha az erőket összevonják. Nos, ezeket az erőket igyekeznek egy ernyő alá terelni a FÉLT égisze alatt.

Ami a fogyasztókat illeti, ma még csak egy szűk csoport engedheti meg magának azt, hogy ezzel a témakörrel foglalkozzon. Egyrészt a tudatosság hiánya, másrészt a pénzügyi lehetőségek korlátozása az efféle gondolkodás széles körű elterjedését. Az elemzések alapján ugyan a fogyasztók egyre tudatosabban állítják össze az étrendjüket és válogatják össze az élelmiszereket, de még mindig meghatározó az ár alapján történő választás. A termékutóbb programja azt célozza, hogy a funkcionális élelmiszerek mindenki számára elérhetőek legyenek. Ennek érdekében a fogyasztók információval történő ellátását tekintik elsődleges feladatuknak. A Mindentudás Egyeteme példájára szeretnék létrehozni az „Élelmiszer Mindentudás Egyetemet”. Ennek az a lényege, hogy a világ minden pontjáról meghívják azokat a szakembereket, akik a fogyasztók számára érthetően és hitelesen elmondják, hogy mire figyeljünk a hétköznapi életben, hogyan lehet megőrizni az egészségünket, hogyan lehet megfelelően táplálni gyermekeinket, és hogyan lehet kihasználni mindazt a pozitív hatást, amely az élelmiszerrel keresztül visszacsatolható, s amelyik növelheti magának a fogyasztóknak az egészségét.

A FÉLT a céljai elérése érdekében a kormánnyal is egyeztet. Ennek eredményeként odáig jutottak, hogy egy kormányhatározat tervezet is elkészült, amely a fogyasztók tudatosabbá válásának segítését célozza. Ha a határozat megszületik, akkor a FÉLT is kapcsolódni tud a kormányzat munkájához.

A XXII. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok egyik kiemelt programjaként zajlott a Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kara „Élelmiszerbiztonság, gasztronómia” című rendezvénye. Ennek részeként a Takács Ferenc Képzési Központban tartott kerekasztal-beszélgetés témája „A mezőgazdaság szerepe az élelmiszerbiztonságban” volt, ahol Horváth József dékán köszöntőjében elmondta, hogy az egyetem és a Hódmező-Gazda Zrt. együttműködését a TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014 projekt keretében elnyert támogatás tette lehetővé. Az „Élelmiszerbiztonság, és gasztronómia” vonatkozású egyetemi együttműködés” című projektet Gila Gyöngyi projektmenedzser és Gyimes Ernő egyetemi docens mutatta be.

A szegedi egyetem mezőgazdasági kara a projekt keretében tananyagot készített „A növénytermesztés élelmiszerbiztonsági kérdései” címmel. A könyvet Monostori Tamás intézetvezető és Süli-Zakar Timea adjunktus mutatták be. Ugyancsak e program keretében készült tananyag „Az állattenyésztés élelmiszerbiztonsági kérdései” címmel, amelyet Kocsisné Gráff Myrtill főiskolai docens és Süli Ágnes tudományos segédmunkatárs ismertettek.

„Élelmiszerbiztonság és rezisztenciánemesítés” címmel Mesterházy Ákos akadémikus, a szegedi Gabonakutató kutató professzora tartott érdekes előadást. Az élelmiszerbiztonság aktuális kérdéseit Pleva György, a NÉBIH igazgatója ismertette. A Funkcionális Élelmiszerlánc Termékutóbb szerepéről és feladatairól Süth Miklós c. egyetemi docens beszélt. Deim Zoltán egyetemi docens, élelmiszerbiztonsági igazságügyi szakértő az élelmiszerbiztonság területéről ismertetett esettanulmányokat.

Süth Miklós elmondta, hogy a FÉLT egy saját márkát is létrehozott, amelytől azt várják, hogy néhány éven belül megjelennek azok az „ÁLDOMÁS” termékek, amelyek az egész ország termékévé válhatnak, és amelyek függetlenek az egyes vállalkozóktól, vagyis nem a gyártójukat képviselik, hanem azt a szellemiséget, amely a FÉLT termékek mögött húzódik meg. A közeljövő legfontosabb feladata azonban az, hogy a FÉLT minél hamarabb beépüljön a köztudatba, láthatóvá váljon, és mindenki számára világhosszú váljanak a termékutóbb céljai, mondta végezetül Süth Miklós.

H. GY.

MAGYAR JUHÁSZAT

ÉS KECSKETENYÉSZTÉS

Szerkeszti
a szerkesztőbizottság

24. évfolyam
2015/5

KUKOVICS SÁNDOR – JÁVOR BENCE

Trendforduló a juhhús világpiacán?

II-V

MONORI ISTVÁN – SZABÓ MÁRIA – CSÍZI ISTVÁN

A bárányhizlalás gazdasági környezete 2015-ben

VI-VIII

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI: Bátor Árpád, a JUH TERMÉKUTÓBB ELNÖKE, Dr. Jávor András, EGYETEMI TANÁR, ELNÖKSÉGI TAG, Dr. Kukovics Sándor, ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ, JUH TERMÉKUTÓBB, Dr. Békési Gyula, Dr. Mucsi Imre, EGYETEMI TANÁR, • Szerkesztette: Avar László